

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1784

Vragen van de leden **Kathmann** (GroenLinks-PvdA) en **Dassen** (Volt) aan de Minister van Justitie en Veiligheid en de Staatssecretarissen van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Economische Zaken en Klimaat over *het bericht dat 3,3 miljard euro aan IT-aanbestedingen van de Rijksoverheid is stopgezet* (ingezonden 12 maart 2026).

Antwoord van Minister **Van Weel** (Justitie en Veiligheid), van Staatssecretaris **Van der Burg** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) en van Staatssecretaris **Aerds** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 24 april 2026). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025–2026, nr. 1511.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht: «Rechter dwarsboomt IT-aanbesteding Rijksoverheid van € 3 mrd» (Financieel Dagblad, 9 maart 2026)?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u eveneens bekend met de uitspraak van de rechter in Den Haag, die stelt dat twee IT-aanbestedingen van de Rijksoverheid ter waarde van 3,3 miljard euro gestaakt moeten worden?²

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3

Wat is uw reactie op de berichtgeving en de rechterlijke uitspraak?

Antwoord 3

De Staat werkt momenteel aan verduidelijking en, waar nodig, aanpassing van de aanbestedingsvoorwaarden, in lijn met het vonnis.

¹ Financieel Dagblad, 9 maart 2026, Rechter dwarsboomt IT-aanbesteding Rijksoverheid van € 3 mrd (fd.nl/bedrijfsleven/1588448/rechter-dwarsboomt-it-aanbesteding-rijksoverheid-van-3-mrd?utm_medium=social&utm_source=app&utm_campaign=earned&utm_content=20260309&utm_term=app-ios).

² ECLI:NL:RBDHA:2025:27115, Rechtbank Den Haag, C/09/691174 KG ZA 25–880 (3 februari 2026).

Mede omdat de zaak onder de rechter is, wordt niet in algemene zin ingegaan op de berichtgeving. Dat is anders ten aanzien van concrete vragen die de Kamer stelt.

Vraag 4

Kunt u toelichten welke aanpassingen u gaat doorvoeren of al heeft doorgevoerd in de aanbestedingsvoorwaarden om aan de rechterlijke uitspraak te voldoen?

Antwoord 4

Nee, op dit moment nog niet. Het onderzoek naar de mogelijkheden om de aanbestedingsvoorwaarden te verduidelijken danwel aan te passen loopt nog.

Vraag 5

Zouden de IT-aanbestedingen, indien ze doorgang vinden, de digitale autonomie van Nederland vergroten of verkleinen? Kunt u dit onderbouwen?

Antwoord 5

Op dit moment kan niet concreet worden gezegd of de aanbestedingen de digitale autonomie van Nederland vergroten danwel verkleinen. Echter, op de Europese Aanbesteding Programmatuur 2025 (EAP-2025) aanbestedingen waren en blijven de Algemene Rijksvoorwaarden bij IT-overeenkomsten (ARBIT) van toepassing. De ARBIT bevat ook voorwaarden die bijdragen aan digitale autonomie en soevereiniteit, zoals voorwaarden met betrekking tot exit, opzegging, ontbinding en informatieveiligheid.

Met de aanbestedingen wordt beoogd raamovereenkomsten te sluiten met daartoe geschikt bevonden resellers. Dat zijn resellers die zich aan de aanbestedingsvoorwaarden conformeren. De deelnemers doen binnen de raamovereenkomsten met de resellers nadere uitvragen voor de levering van specifieke producten. De impact op de digitale autonomie is vooral afhankelijk van de inhoud van deze nadere uitvragen.

Vraag 6

Hoe houdt u de komende vier jaar de mogelijkheid om de afhankelijkheid van Amerikaanse techbedrijven via aanbestedingen te verkleinen conform de wens van de Tweede Kamer,³ nu u middels een raamovereenkomst de voorwaarden voor nieuwe inkoop jarenlang vastlegt?

Antwoord 6

Bij aanpassing van de aanbestedingsstrategie en -voorwaarden wordt, waar van toepassing en mogelijk, (nieuw) rijksbreed beleid geborgd, waaronder rijksbreed beleid inzake digitale autonomie en soevereiniteit.

Deelnemers moeten binnen hun inkoopvraagstukken borgen dat zij gericht besluiten nemen inzake de reductie van het risico op afhankelijkheid. Dat betekent dat zij bestaande producten vervangen door alternatieven die minder / geen risico op afhankelijkheid kennen. Voor nieuwe producten dienen zij voor hun nadere uitvragen binnen de raamovereenkomsten aanvullende eisen en voorwaarden op te nemen, passend bij de specifieke opdracht, om te borgen dat het risico op afhankelijkheid beheersbaar blijft.

Vraag 7

Ziet u met de rechterlijke uitspraak en de noodzaak om de aanbestedingsvoorwaarden aan te passen ook de mogelijkheid om digitale autonomie zwaarder mee te wegen als criterium?

Antwoord 7

Deze vraag kan op dit moment nog niet worden beantwoord. De categorie Software Rijk onderzoekt nog of en zo ja, in welke mate de aanbestedingsvoorwaarden ten aanzien van digitale soevereiniteit en autonomie verder moeten worden aangepast.

³ Zie o.a. de initiatiefnota van de leden Six Dijkstra en Kathmann «Wolken aan de Horizon» (Kamerstuk 36 574, nr. 2).

Vraag 8

Welke gevolgen heeft de rechterlijke uitspraak voor de twee IT-aanbestedingen ter waarde van 3,3 miljard euro? Kunt u een overzicht geven van lopende contracten waar deze uitspraak mogelijk ook gevolgen voor heeft?

Antwoord 8

Voor het antwoord op de eerste vraag wordt verwezen naar het antwoord op vraag 3. De aanbestedingen zijn gestaakt. De Staat onderzoekt de noodzaak en mogelijkheden voor aanpassing of herziening van de aanbestedingsvoorwaarden en neemt op basis van de bevindingen een besluit inzake de vervolgaanpak. Ter overbrugging zijn de bestaande raamovereenkomsten verlengd, om te voorkomen dat de inkoop van standaardprogrammatuur tussentijds stilvalt.

De uitspraak van de rechter heeft gevolgen voor alle opdrachten (nadere overeenkomsten) die worden afgesloten onder de verlengde raamovereenkomsten van het Ministerie van Defensie en van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. De ministeries zijn hierover geïnformeerd.

Vraag 9

Wat is het doel en de noodzaak van de twee IT-aanbestedingen? Welke diensten zouden precies ingekocht worden bij Microsoft en Oracle, en in welke ministeries en overheidsorganisaties zouden deze gebruikt worden?

Antwoord 9

Zoals toegelicht bij vraag 6 is het doel van de aanbestedingen om voor de inkoop van standaardprogrammatuur (zowel nieuwe, als uitbreidingen op bestaande software) een duidelijk en rechtmatig afsprakenkader te creëren. Deze aanbestedingen hebben niet specifiek betrekking op software van Microsoft of Oracle.

De noodzaak van de aanbestedingen is drieledig, namelijk:

1. De borging van de continuïteit van de doel- en rechtmatige inkoop van standaardprogrammatuur ten behoeve van de deelnemende organisaties;
2. De borging van de continuïteit van het inkoopproces van deelnemers voor standaardprogrammatuur met als doel de borging van de primaire en secundaire organisatieprocessen;
3. De ontzorging van deelnemers door het aanbod van raamovereenkomsten waarbinnen zij, op basis van eenduidige voorwaarden, met gecontracteerde opdrachtnemers via minicompetities nadere uitvragen voor de levering van standaardprogrammatuur kunnen doen.

Diensten die worden ingekocht zijn: de levering van standaardsoftware, onderhoud en support, helpdeskondersteuning, adviesdiensten, installatie en configuratie van standaardsoftware en trainingen en opleidingen.

De aanbestedingen worden uitgevoerd ten behoeve van het Ministerie van Defensie en het Ministerie van Justitie en Veiligheid. De lijst met deelnemende organisaties staat onderaan de beantwoording van deze lijst met vragen en antwoorden.

Vraag 10

Waarom vraagt u in de aanbesteding voor deze grote IT-projecten om «levering van standaardprogrammatuur van vendor Microsoft» in plaats van dat u de technische eisen uitvraagt van de software die u wil inkopen?⁴

Antwoord 10

Binnen de lopende raamovereenkomsten moet het voor deelnemers mogelijk zijn om, indien nodig, het aantal licenties voor het gebruik, onderhoud en/of beheer van deze programmatuur uit te kunnen breiden. Een uitvraag op basis van technische eisen kan leiden tot aanbod van een ander typen licenties, hetgeen praktisch niet wenselijk is en tot kostenverhoging kan leiden.

⁴ Europese aanbesteding EAP2025 MJenV (www.tenderned.nl/aankondigingen/overzicht/376276).

Vraag 11

Wat bedoelt u met «gerelateerde open source toepassingen» aan de standaardprogrammatuur van Microsoft? Op welke toepassingen gaat dit, en waarom neemt u deze af via de tussenhandelaar?⁵

Antwoord 11

Met «gerelateerde open source toepassingen» aan de standaardprogrammatuur van Microsoft wordt de closed source- en open source, software bedoeld die softwareleveranciers gebruiken voor het leveren van hun software(diensten). Dat is ook van toepassing voor software(diensten) van Microsoft (Perceel⁶). Binnen deze aanbesteding is het leveren van open-source software(diensten) voorbehouden aan een ander Perceel, Perceel 2. Om te voorkomen dat dit voorbehoud ervoor zorgt dat de software van de softwareleverancier in Perceel 1 niet meer werkt, danwel wordt uitgesloten, omdat deze open source software bevat, is de uitzonderingsgrond toegevoegd dat ook software(diensten) met gerelateerde open source toepassingen in Perceel 1 kunnen worden aangeboden.

De Staat neemt deze oplossingen af via resellers omdat de Staat de software op deze wijze op basis van eenduidige voorwaarden (ARBIT) in kan kopen.

Vraag 12

Hoe verhoudt het niet opnemen van technische eisen voor de af te nemen software zich tot artikel 2.75–2.77 van de Aanbestedingswet 2012, nu ook de term «of gelijkwaardig» (2.76, lid 4, subartikel b) ontbreekt?⁷

Antwoord 12

De EAP-aanbestedingen leiden tot raamovereenkomsten met meerdere resellers die in principe alle gangbare standaardprogrammatuur (> 4.000) kunnen leveren. De concrete, technische eisen worden niet in de raamovereenkomst vastgelegd, maar pas bij elke afzonderlijke nadere offerteaanvraag van een deelnemer. Die offerteaanvraag kan:

- functioneel zijn (wat de software moet kunnen), of
- productgericht (gericht op een specifiek product).

Waar de Aanbestedingswet 2012 een lichter regime of een uitzondering toestaat, geldt die ook voor de betreffende nadere offerteaanvraag voor standaardprogrammatuur en bijbehorende dienstverlening. Dat kan bijvoorbeeld in de volgende situaties:

- a. Uitbreiding op de bestaande installed base: er is extra software nodig die aansluit op de al gebruikte producten;
- b. Verlenging van bestaande beheer-, onderhoud- of supportcontracten: voortzetten van lopende ondersteuning;
- c. Mededinging ontbreekt om technische redenen of door bescherming van uitsluitende rechten: er is maar één passende leverancier (bijvoorbeeld vanwege intellectuele eigendomsrechten);
- d. Technische onverenigbaarheid: nieuwe software zou niet goed samenwerken met de aanwezige standaardprogrammatuur.

Samengevat: de technische specificaties worden per opdracht geformuleerd binnen het raamwerk, en waar de wet uitzonderingen of een lichter regime toelaat, wordt dat op die specifieke nadere offerteaanvraag toegepast.

Vraag 13

Zijn de toepasselijke (verplichte of aanbevolen) standaarden van het Forum Standaardisatie uitgevraagd in deze aanbestedingen? Zo nee, waarom niet, en hoe verzekert u dan dat ook gegadigden naast Microsoft en Oracle aan de aanbesteding kunnen voldoen?

⁵ Letterlijk wordt er gevraagd naar: «De levering van Standaardprogrammatuur en Dienstverlening van Vendor Microsoft en daaraan gerelateerde open source toepassingen aan de pakketten van Vendor Microsoft.»

⁶ Financieel Dagblad, 9 maart 2026, Rechter dwarsboomt IT-aanbesteding Rijksoverheid van € 3 mrd (fd.nl/bedrijfsleven/1588448/rechter-dwarsboomt-it-aanbesteding-rijksoverheid-van-3-mrd?utm_medium=social&utm_source=app&utm_campaign=earned&utm_content=20260309&utm_term=app-ios).

⁷ Aanbestedingswet 2012 (wetten.overheid.nl/BWBR0032203/2025-09-01#Deel2).

Antwoord 13

Ja, de standaarden van het Forum Standaardisatie zijn uitgevraagd.

Vraag 14

Zijn de IT-aanbestedingen gericht op het inkopen van software of het vinden van softwareverkopers? Gaan deze aanbestedingen niet feitelijk over het aangaan van een licentieovereenkomst, waarbij het softwarebedrijf als rechthebbende eenzijdig de voorwaarden bepaalt?

Antwoord 14

De EAP-aanbestedingen zijn gericht op het contracteren van meerdere resellers (softwareverkopers) die binnen de raamovereenkomst in principe alle gangbare standaardprogrammatuur (>4.000 softwareproducten) kunnen leveren.

De deelnemers doen binnen de (rijksinkoopvoorwaarden van de) raamovereenkomst bij de gecontracteerde resellers nadere offerteaanvragen die leiden tot het aangaan van licentieovereenkomsten. De licentieovereenkomsten worden echter gesloten onder de voorwaarden van de Rijksoverheid en niet eenzijdig onder voorwaarden van de softwareleverancier.

Vraag 15

Zijn Microsoft en Oracle de enige techbedrijven die kunnen voldoen aan de technische en operationele eisen die u stelt in de aanbesteding? Zo ja, bent u het dan met de indieners eens dat de aanbesteding toeschrijft naar Microsoft en Oracle?

Antwoord 15

Nee, niet alleen Microsoft of Oracle kunnen aan de aanbestedingseisen voldoen.

De EAP-aanbestedingen leiden tot raamovereenkomsten met meerdere resellers die in principe een zeer breed scala aan standaardprogrammatuur (meer dan 4.000 producten) kunnen leveren. De EAP2025-aanbestedingen schrijven daarom niet toe naar Microsoft of Oracle.

Vraag 16

Wat bedoelt de Staat met de stelling dat «80 tot 85% van de offerteaanvragen een productgerichte offerteaanvraag [betreft]»? Kan er sprake zijn van een open aanbesteding als het merendeel van offertes om één specifiek product vraagt?

Antwoord 16

Met «80–85%» wordt bedoeld op het aandeel nadere offerteaanvragen dat productgericht is en middels minicompetities binnen de raamovereenkomsten wordt uitgevraagd. Het doen van productgerichte uitvragen binnen een raamovereenkomst is wettelijk toegestaan in die gevallen waar de Aanbestedingswet 2012 een lichter regime of een uitzondering toestaat. Zie ook de beantwoording op vraag 12.

De aanbesteding is open want deze heeft tot doel meerdere opdrachtnemers te contracteren die in staat zijn om de gevraagde standaard programmatuur te kunnen leveren.

Vraag 17

Hoeveel van deze 80 tot 85% van deze productgerichte offerteaanvragen worden uiteindelijk bij Microsoft en Oracle afgenomen? Kunt u dit inzichtelijk maken?

Antwoord 17

Nee, die informatie kan niet inzichtelijk worden gemaakt, omdat deze informatie niet centraal wordt geregistreerd.

Vraag 18

Zorgen deze productgerichte offerteaanvragen ervoor dat het op voorhand vrijwel zeker is dat software van Microsoft en Oracle zal worden gekozen? Zo nee, waarom is er dan gekozen voor productgerichte offerteaanvragen? Zo ja, is het dan terecht om te stellen dat er sprake is van een *vendor lock-in*?

Antwoord 18

Nee, een productgerichte offerteaanvraag zorgt ervoor dat door één van de gecontracteerde resellers een specifiek product (standaardprogrammatuur) wordt uitgevraagd en geleverd. Dit kan Microsoft of Oracle betreffen, maar ook andere standaardprogrammatuur.

Voor een productgerichte uitvraag wordt gekozen, omdat er bijvoorbeeld sprake is van uitbreiding van de licenties van een oplossing die reeds in gebruik is. Zie ook de beantwoording van vraag 12.

Een productgerichte uitvraag betekent op zichzelf niet dat sprake is van een vendor lock-in.

Vraag 19

Deelt u de analyse van de indiener dat deze mate van productgerichte offerteaanvragen een *vendor lock-in* van enkele grote techbedrijven in de hand speelt? Zo nee, kunt u onderbouwen dat dit niet het geval is?

Antwoord 19

Nee, de analyse wordt niet gedeeld.

In de vraag worden oorzaak en gevolg omgedraaid. Immers, het uitgangspunt is dat een deelnemer standaardprogrammatuur functioneel uitvraagt, tenzij op grond van de Aanbestedingswet 2012 voor de concrete opdracht een lichter regime of een uitzondering geldt. In dat geval kan de deelnemer een productgerichte uitvraag doen bij de gecontracteerde reseller.

Een vendor lock-in kan ontstaan ná ingebruikneming van de oplossing met de beste prijs-kwaliteitverhouding. In die situatie kan die afhankelijkheid een grond zijn om bij uitbreidingen of vernieuwing productgericht uit te (moeten) vragen.

Vraag 20

Is software van Microsoft en Oracle de enige manier om uw dienstverlening te kunnen handhaven? Zo nee, waarom is dan gekozen voor de productgerichte offerteaanvragen?

Antwoord 20

Nee, software van Microsoft en Oracle is niet de enige manier om dienstverlening te kunnen handhaven. De vraag of een deelnemer zonder software van bijvoorbeeld Microsoft, Oracle of een andere fabrikant kan, wordt op deelnemer niveau vastgesteld.

Centraal inzicht in overwegingen die ten aanzien van besluitvorming over offerteaanvragen van individuele deelnemers ten grondslag ligt, ontbreekt; die gegevens zijn niet centraal bijgehouden en geregistreerd.

Vraag 21

Is dezelfde constructie met productgerichte offerteaanvragen, met sublicentiëring via tussenhandelaren, eerder toegepast bij IT-aanbestedingen van de Rijksoverheid, zoals gesteld wordt in de berichtgeving? Zijn er lopende contracten waarbij dezelfde constructie van toepassing is?

Antwoord 21

Ja, dezelfde constructie met productgerichte offerteaanvragen, met sublicentiëring via tussenhandelaren is eerder toegepast bij uitgevoerde aanbestedingen voor raamovereenkomsten van de Rijksoverheid inzake de levering van standaardprogrammatuur.

Ja, er zijn lopende contracten waarbij dezelfde constructie van toepassing is.

Vraag 22

Hoe verhouden deze productgerichte offerteaanvragen bij Microsoft en Oracle zich tot de Aanbestedingswet 2012, artikel 1.10a, in het bijzonder lid 2, namelijk het verbod om opdrachten te ontwerpen «met het doel bepaalde ondernemers ten onrechte te bevoordelen»?⁸

⁸ Aanbestedingswet 2012, artikel 1.10a, lid 2: «De mededinging is kunstmatig beperkt indien de overheidsopdracht, speciale-sectoropdracht of concessieopdracht is ontworpen met het doel bepaalde ondernemers ten onrechte te bevoordelen of te benadelen.»

Antwoord 22

In dit kader kan worden verwezen naar het antwoord op vraag 18. Overigens zien productgerichte uitvragen niet alleen toe op Microsoft en Oracle. De gronden om productgericht uit te vragen, gelden in gelijke mate voor de softwareproducten (> 4.000) van alle vendors.

Vraag 23

Bent u bekend met (in omvang) vergelijkbare aanbestedingen van ICT die op een soortgelijke manier, door het noemen van de merknaam, een of meer Europese leveranciers bevoordelen? Zo ja, welke zijn dat? Zo nee, waarom is dit bij Amerikaanse bedrijven dan wel het geval?

Antwoord 23

Nee. In dit kader kan verder worden verwezen naar de beantwoording op vraag 10.

De aanbestedingen richten zich niet specifiek op de levering van producten van Amerikaanse vendors, maar op producten (> 4.000) die de deelnemers via de gecontracteerde resellers afnemen.

Vraag 24

Kunt u alle relevante stukken die betrokken zijn bij de (voorbereiding van) deze twee IT-aanbestedingen aan de Kamer doen toekomen, inclusief risico-analyses en voorbereidende notities?

Antwoord 24

Ja, in de bijlagen treft u de relevante aanbestedingsstukken en nota's van inlichtingen aan.

Vraag 25

Kunt u deze vragen afzonderlijk van elkaar beantwoorden, en toezeggen dat u de IT-aanbestedingen niet doorzet totdat deze juridisch houdbaar zijn en de Kamer volledig is geïnformeerd?

Antwoord 25

De vragen zijn afzonderlijk van elkaar beantwoord.

Toegezegd wordt dat de aanbestedingen worden voortgezet nadat op basis van de resultaten van de in- en externe consultaties een besluit is genomen over de (mate van) aanpassing van de aanbestedingsvoorwaarden en de vervolgaanpak. De Kamer zal tegelijkertijd met de markt worden geïnformeerd op de wijze waarop de aanbesteding zal worden hervat.

Vervolg antwoord op vraag 9 – Lijst met deelnemende organisaties

De aanbestedingen worden uitgevoerd ten behoeve van het Ministerie van Defensie en het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Deelnemende organisaties zijn:

De EAP-aanbestedingen zijn bedoeld op twee departementen, namelijk:

- a. De EAP2025 t.b.v. het Ministerie van Defensie. Deelnemers aan deze aanbesteding zijn:
 - de Bestuursstaf
 - de 4 krijgsmachtdelen (Koninklijke Marine, Koninklijke Landmacht, Koninklijke Luchtmacht en Koninklijke Marechaussee)
 - het Defensie Ondersteuningscommando (DOSCO)
 - het Commando Materieel en IT (COMMIT)
 - het Kustwachtcentrum (KWC)
- b. De EAP2025–1 t.b.v. het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Deelnemers aan deze aanbesteding zijn:
 - het Bestuursdepartement, inclusief alle organisatieonderdelen
 - Dienst Terugkeer en Vertrek (DTenV)
 - de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)
 - Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC)
 - Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC)
 - Nationale Opvang Organisatie (NOO)
 - Dienst Identificatie en Screening Asielzoekers (DISA)
 - Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB)
 - Dienst JUSTIS (Justitiële Uitvoeringsdienst Toetsing, Integriteit, Screening)

- Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)
- Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)
- Nederlands Forensisch Instituut (NFI)
- Justitiële Informatiedienst (Justid)
- Justitiële ICT Organisatie (JIO)
- secretariaat van het Schadefonds Geweldsmisdrijven
- bureau van de Nationaal rapporteur mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen Publiekrechtelijke instellingen behorend tot het Ministerie van Financiën (FIN)
- Stichting Autoriteit Financiële Markten (AFM)
- Publiekrechtelijke instellingen behorend tot het Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV)
- Autoriteit Online Terroristisch en Kinderpornografisch Materiaal (ATKM)
- Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA)
- Commissie Schadefonds Geweldsmisdrijven
- Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV)
- de Raad voor Rechtsbijstand
- de Kansspelautoriteit (Ksa)
- het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO)
- Autoriteit Persoonsgegevens (AP)
- College voor de Rechten van de Mens
- Stichting Reclassering Nederland (SRN)
- Stichting Slachtofferhulp Nederland (SHN)
- de Raad voor de Rechtspraak
- Hoge Raad der Nederlanden
- Openbaar Ministerie (OM)
- het Ministerie van Asiel en Migratie (A&M)
- Publiekrechtelijke instellingen behorend tot het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)
- de Kiesraad
- Het Huis voor Klokkenluiders
- Publiekrechtelijke instellingen behorend tot het Ministerie van Economische Zaken (EZ) en het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG)
- Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)
- Publiekrechtelijke instellingen behorend tot het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)
- SVB
- de Hoge Colleges van Staat
- de Eerste Kamer der Staten-Generaal